

Amsterdam

door de ogen van

Carel Willink

W BOOKS

Rémon van Gemeren

Amsterdam

door de ogen van

Carel Willink

Rémon van Gemeren

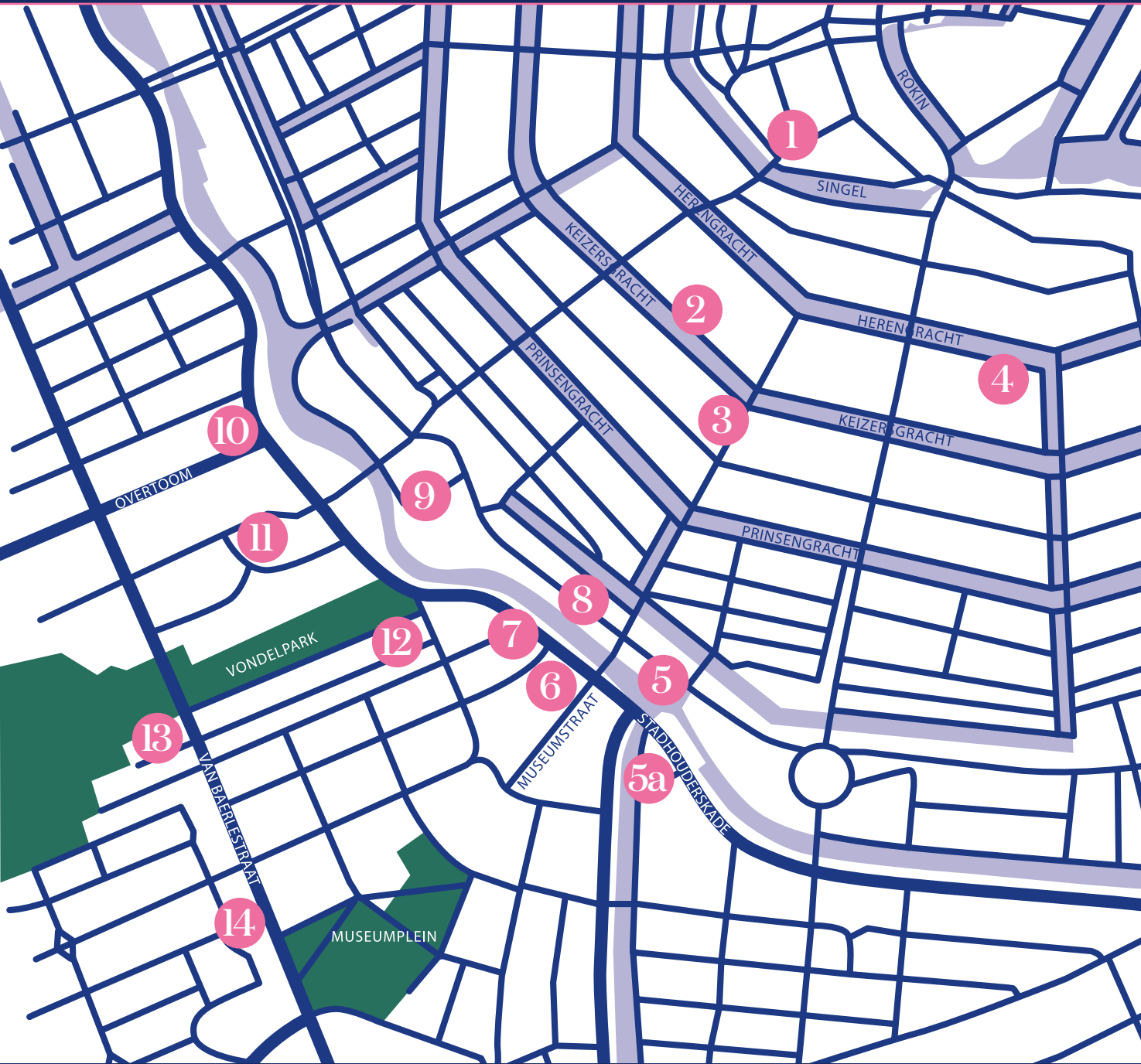

INHOUD

Wandeling 6
Voorwoord 9
Willinks wereld II

- 1 *De ontmoeting* 13
- 2 *De schilder en zijn vrouw* 17
- 3 *Straat met standbeeld* 21
- 4 *Herengracht 520* 25
- 5 *Gezicht op een stad* 29
De schilder en zijn vrouw 33
- 6 *Uitzicht op baai* 37
Quasi-ruïne in slotpark 39
Terras met Hercules 41
Landschap met zeven beelden 45
*Landschap met omgevallen
beeld* 49
Beeld op balustrade 53
Melpomene 55
Landschap met museum 59
Landschap met ruïne 63
Park van Versailles 67
Museum bij avond 71
Terras met pergola 73
Tuin met roofvogels 77
Tuin in de winter 77
- 7 *De zeppelin* 81
- 8 *Wilma* 85
Huis met twee trappen 87
- 9 *Portret van de schilder
Charles Roelofs* 91
- 10 *Huisje met twee hulstboompjes* 95
- 11 *Stadsgezicht* 99
- 12 *Fuga monialium* 103
- 13 *Het gele huis* 107
- 14 *Alexander Boersstraat 32* III

Colofon 112

WANDELING

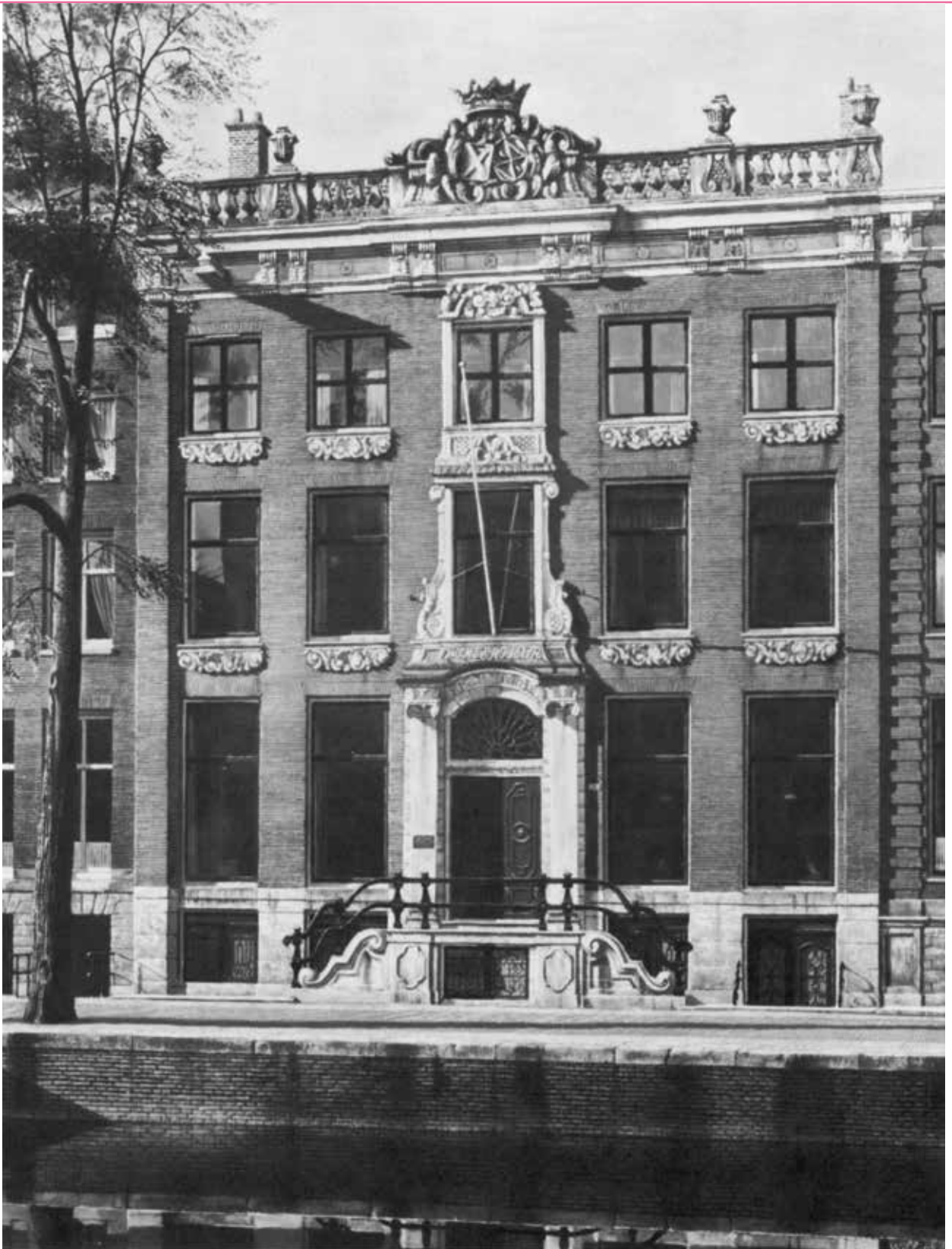
- 1 Singel 425
- 2 Keizersgracht 538
- 3 Nieuwe Spiegelstraat
- 4 Herengracht 520
- 5 Weteringschans 109-111
- 5a Carel Willinkplantsoen
- 6 Tuinen Rijksmuseum
- 7 Hoek P.C. Hoofstraat-
Stadhouderskade
- 8 Weteringschans 16-18
- 9 Leidsekade 105
- 10 Hoek Nassaukade-Overtoom
- 11 Vondelstraat 13
- 12 Vossiusstraat 4-12
- 13 Vossiusstraat 54-55
- 14 Alexander Boersstraat 32

Straat met standbeeld (1934)

We kijken naar het begin van de Nieuwe Spiegelstraat, waar die in werkelijkheid uitkomt op de Herengracht. Het witte hoekhuis rechts is er nog, maar de panden ernaast zijn behoorlijk veranderd. Voor zover zichtbaar is het pand op de hoek links nog redelijk hetzelfde, al zien de geopende deuren op het schilderij er in werkelijkheid anders uit. De huizen ernaast zijn niet meer herkenbaar. Willink schilderde het begin van de straat precies zoals het toen was. Alleen de open deuren verzon hij, omdat hij omwille van de compositie daar wat meer donkerte wilde hebben en daarom dit bedacht: de voorste deur zorgt voor schaduw. Sommige mensen dachten dat de deuren een of ander onheil symboliseerden. Dat kwam vaker voor: men dacht ergens een ramp of een dreigende ramp in te zien, terwijl Willink slechts een technische reden had om een bepaald object op een bepaalde plek te schilderen. Hij dacht lang na over zijn composities. Die moesten volkomen ‘juist’ zijn. De gracht heeft hij weggelaten. De straat mondt uit op een plein, met in het verlengde een volgende straat. Midden op het plein heeft Willink een ruitersbeeld van Lodewijk XIV geplaatst. Dat had hij bij het Louvre in Parijs gefotografeerd. Daar houdt de zonnekoning de rechterarm zijwaarts. Om de arm zichtbaar te maken heeft Willink die omhoog geheven geschilderd. Hoewel er op het plein twee mensen lopen, los van elkaar, maakt de stad een uitgestorven indruk. Ook door de sterke contrasten tussen licht en donker, zowel op de straat en de huizen als in de wolkenlucht, heeft het tafereel een unheimliche sfeer.

Straat met standbeeld (1934),
olie op doek, 100 x 75 cm,
collectie Museum MORE

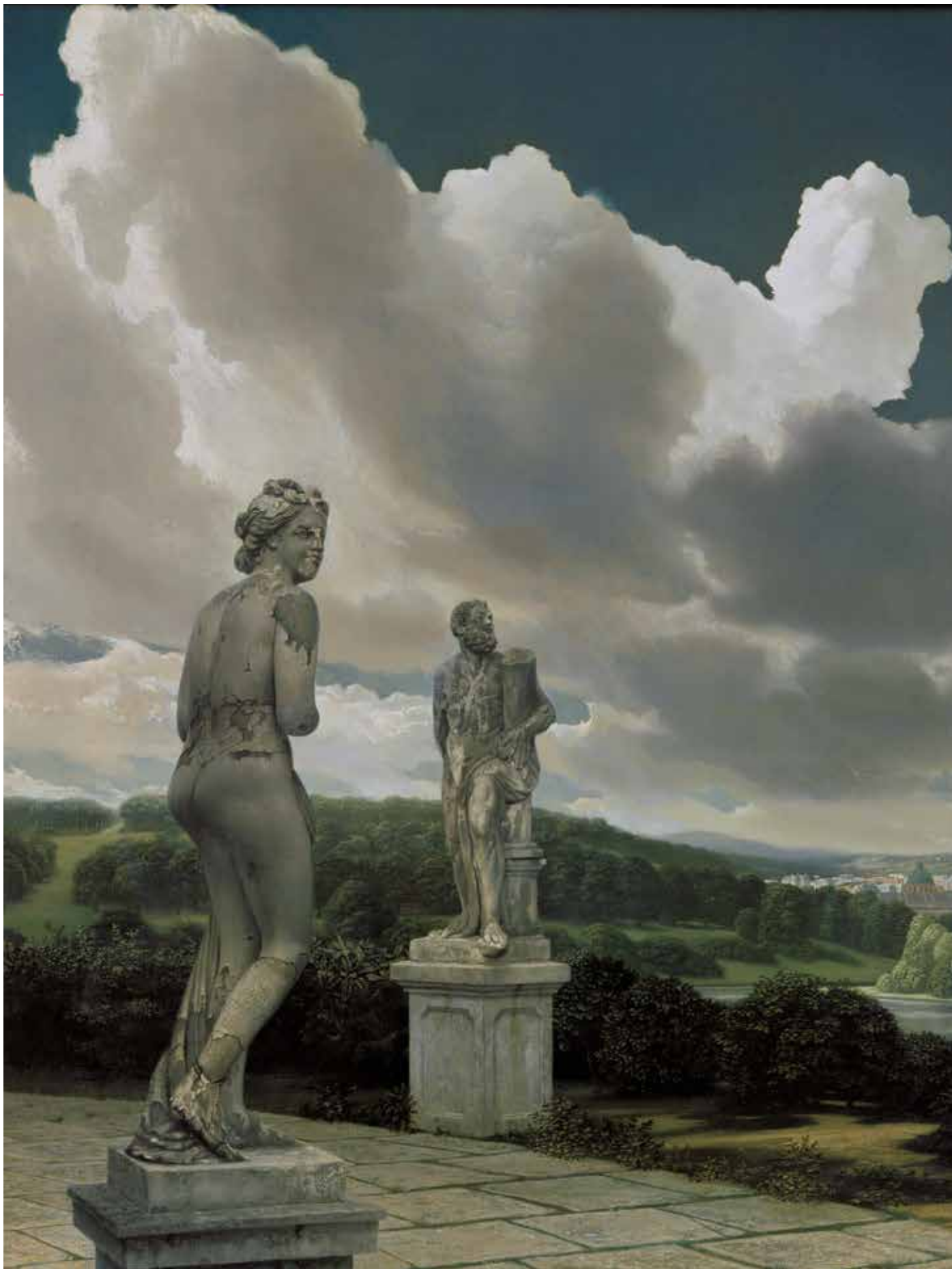
Herengracht 520 (1951)

Carel Willink heeft een deel van zijn werk in opdracht gemaakt. Bijna altijd ging het om portretten van notabele figuren. Hij begon daar in de oorlog mee om geld te verdienen en nadien is het voor hem een belangrijke bron van inkomsten gebleven. Zo kreeg hij ruimte voor zijn vrije werk, dat hij het liefst maakte. Enkele tientallen portretten kwamen van zijn ezel, onder andere van Freddy Heineken en zijn vrouw, koningin Juliana, en oud-minister Peters, maar ook van vrienden als de dichter Jany Roland Holst en de schrijver Cola Debrot. Dit schilderij van het reusachtige burgemeestershuis uit 1726 is uniek in Willinks oeuvre: hij schilderde verder nooit een gebouw in opdracht. Zijn klant was het in Winterthur gevestigde Schweizerische Unfallsversicherungs-Gesellschaft, dat het pand van 1927 tot 1969 in bezit had. Willink vond het aangenaam om een gebouw te schilderen, met allerlei details en tierelantijnen. Dit was dan gepromoveerd tot een 'schilderkunstig object', zei hij, als een hoofdpersoon die geen concurrentie dulde. Soms inspireerde latere architectuur Willink, met name uit de late negentiende eeuw. Het ging dan om gebouwen die niet in hun omgeving pasten en door het contrast juist iets moois en fascinerends hadden. Vaak vond Willink zulke gebouwen protserig, buiten verhouding. Het waren valse, maar heerlijke imitaties van de klassieke bouwkunst, meende hij. In hun lelijkheid en nepheid school voor hem een zekere schoonheid. Het is kitsch waar hij kunst van maakte.

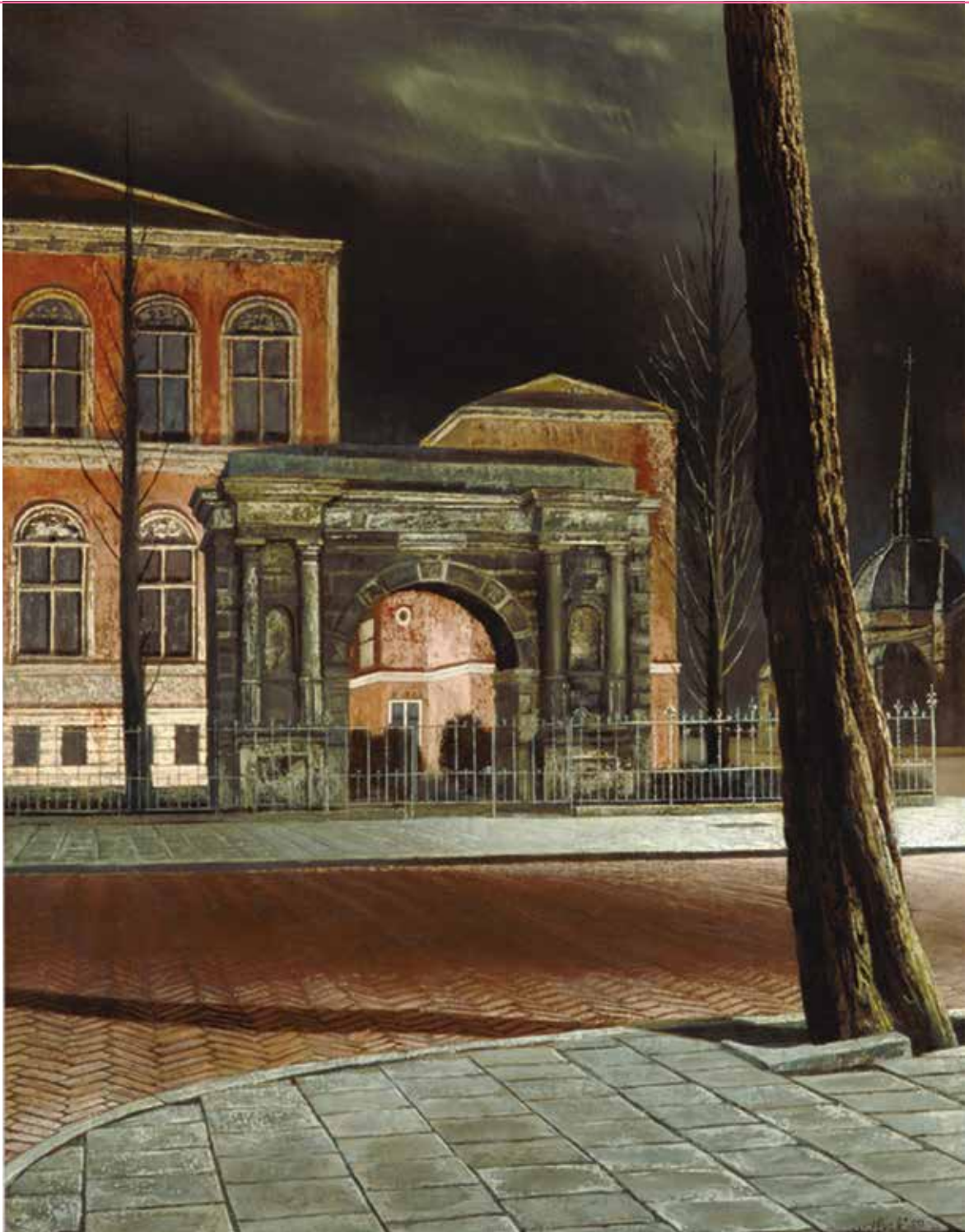
Herengracht 520.
Foto: Sylvia Willink

linker pagina: *Herengracht 520*
(1951), olie op doek, 82 x 63 cm,
particuliere collectie

Gezicht op een stad
(1944), olie op doek,
85 x 112,5 cm,
Museum Het
Valkhof, Nijmegen

Museum bij avond (1950)

De eenvoudige titel suggereert weinig bijzonders, en dat lijkt op het eerste gezicht wellicht ook zo. Een museum met een poort ervoor. Het is de Herepoort, ook wel Groningse Poort genoemd, omdat het een middeleeuwse poort van de stad Groningen was. Na tweemaal te zijn afgebroken verrees hij opnieuw in 1885, toen het Rijksmuseum opende. Willink zou Willink niet zijn als hij er niet iets geheimzinnigs van maakte. Er is zoals meestal geen mens te zien, maar door het licht (van de maan) lijkt er iets magisch te kunnen gebeuren.

linker pagina: *Museum bij avond* (1950), olie op doek, 51 x 65 cm, particuliere collectie

De Herepoort (1885) in de tuin van het Rijksmuseum. Foto: Sylvia Willink

COLOFON

Uitgave

WBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com

Tekst

Rémon van Gemeren

Kaart Amsterdam

Richard Bos

Vormgeving

Studio Extrablond, Amsterdam

Dit boek is mede tot stand gekomen dankzij een financiële bijdrage van het Jaap Harten Fonds.

Verantwoording

Van *De ontmoeting* en *Beeld op balustrade* bestaat alleen een zwart-witafbeelding. Van *Herengracht 520*, dat zich in een onbekende particuliere collectie bevindt, is alleen een kleurenafbeelding van matige kwaliteit. Vandaar de keuze voor een grote zwart-witafbeelding.

Binnenzijde flappen:

Een wolkenlucht boven het Rijksmuseum, gefotografeerd vanuit de woning van Willink aan de Ruysdaelkade. Deze lucht zou hij twee keer gebruiken: voor een schilderij uit 1943 dat hij in tweeën sneed (*Beeld op balustrade* en *Terras*) en voor *Gezicht op een stad* (1944). Foto: Carel Willink, ca. 1943

© 2021 WBOOKS Zwolle / de auteur
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Voor alle werken van Carel Willink ® geldt: © Mrs. Sylvia Willink, c/o Pictoright Amsterdam 2021.

ISBN 978 94 625 8464 8
NUR 646